

За допомогою комп'ютерної програми Scratch вихователі можуть самостійно розробити дидактичну гру для дітей дошкільного віку. Таку гру можливо використовувати як в індивідуальній роботі з дітьми, так і у груповій.

У зв'язку з вищесказаним, за умов дотримання психолого-педагогічних, санітарно-гігієнічних норм і рекомендацій, комп'ютер можливо та доцільно використовувати у педагогічному процесі дошкільного навчального закладу. За наявності відповідних комп'ютерних навчальних програм він може позитивно вплинути на розвиток пізнавальної сфери дошкільників.

Список використаних джерел:

1. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : навч. посібник / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – Ч. 2. – 360 с.
2. Могилёва В. Н. Психологические особенности дошкольника и их учет в работе с компьютером : учеб. пособие для студ. образовательных учреждений сред. проф. образования / В. Н. Могилёва. – М. : Издательский центр «Академия», 2007. – 240 с.
3. Петку Г. П. Педагогические условия познавательного развития старших дошкольников в режиссерской игре с применением компьютерных средств : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Г. П. Петку. – М., 1992. – 19 с.
4. Солпитер Джуди Дети и компьютеры, настольная книга родителей / Джуди Солпитер. – М. : Бинум, 1996. – 192 с.

Ходунова В.Л.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Київський національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ДИТЯЧА ХУДОЖНЯ ТВОРЧІСТЬ: СУТНІСТЬ І УМОВИ

У педагогічній літературі дитячу творчість визнають як своєрідну складову художньої культури. Така висока оцінка дитячої творчості пояснюється, насамперед, відкритістю, щирістю й безпосередністю відтворення в продуктах діяльності реального світу.

Порівнюючи дитячу діяльність з професійною творчістю, яка за своїм призначенням спрямована на створення нових матеріальних і духовних цінностей, дослідники вказують на те, що з відомих причин повної аналогії між ними не може бути. Але новизна і суспільно-педагогічна цінність у дитячій творчості наявні. У творчому процесі дитина відкриває для себе навколишню дійсність, виявляє своє розуміння і ставлення до неї. Для дорослих продукти творчості дитини допомагають розкрити її внутрішній світ, коло інтересів, простежити динаміку психічного розвитку.

Мета дослідження – узагальнити теоретико-практичний досвід активізації творчості дітей як відправний у їх подальшому розвитку.

Проблема творчості не втрачає своєї актуальності в умовах сьогодення. Вона є предметом дослідження філософів, педагогів, психологів (Б.Ананьєв,

В. Андрєєв, М. Бердяєв, В. Кан-Калік, О. Леонтєв, Б. Ломов, С. Рубінштейн, О. Савченко та ін.). Система здібностей в структурі особистості досліджувалася Л. Виготським, В. Дружиніним, В. Кліменко, В.Моляко та ін., проблема задуму в творчій діяльності була предметом наукового пошуку К. Дункер, П.М. Медведєва, О.І. Нікіфорової та ін. Сутність творчості як специфічного виду діяльності розглядалася в роботах М. Воллаха, Дж. Гілфорда, В. Давидова, Л.М. Когана, О.В. Кочерги, О.М. Матюшкіна, Я.О. Пономарева та ін.

Обов'язковими ознаками творчості, на думку дослідників, є перетворення предметів, явищ, новизна, оригінальність, отримані в процесі роботи. П.Підкасистий, серед ознак творчості називає новизну і соціальну значущість діяльності та її продукту, пропонує розрізнити суб'єктивну та об'єктивну новизну. Т.Комарова зауважує, що творча діяльність дитини розглядається як істинно творча, психологічна еквівалентна соціально значущій діяльності дорослих, що характеризується об'єктивною новизною [1].

На сучасному етапі розвитку дошкільної освіти стикаються дві протилежні тенденції, в яких, з одного боку, визначається в якості провідної основи її здійснення компетентнісний підхід, яким передбачається засвоєння мінімально достатнього та необхідного рівня освітніх компетенцій дитини перших 6-7 років життя, що забезпечує її повноцінний психофізичний та особистісний розвиток, набуття життєвого досвіду, сформованості цінностей, які цілісно реалізуються в процесі конкретної навчальної ситуації [2, с. 122-123]. З іншого боку, в теорії і практиці дошкільної освіти активно пропагується спрощений погляд на творчий процес, який обмежується опануванням дітьми лише нетрадиційних технологій. Як стверджують автори, “використання нетрадиційних форм роботи у навчанні дошкільників зображувальної діяльності є доцільним і необхідним”, оскільки нетрадиційні заняття допомагають дітям “краще засвоїти нові знання...” [3, с. 129-130].

Ідея впровадження в навчально-виховний процес інноваційних підходів сама по собі завжди сприймалася теорією і практикою як шлях їх збагачення і розвитку. Разом з тим тенденція введення інновацій вважається тоді доцільною, якщо вона насамперед не суперечить вирішенню основних завдань естетичного і художнього виховання дитини – формування естетико-ціннісної орієнтації особистості і розвиток її естетико-творчого потенціалу.

А. Мелік-Пашаєв, З. Новлянська зазначають, що найголовніше значення в художній творчості має сама потреба в ній. Вона виникає при особливому емоційному зацікавленому ставленні до навколишнього світу, коли за формою, зовнішнім виглядом предметів і явищ діти відкривають внутрішній відгук на нього [4].

Л. Виготський, Н. Ветлугіна, О. Запорожець, Т. Комарова, В. Котляр, В. Мухіна, Н. Сакуліна, Є. Фльорина виокремлюють позицію рівноцінного існування і взаємодії між світом дитинства і світом дорослих на нових принципах. При цьому дослідники відзначають його схожість за структурою й закономірностями послідовності здійснення з розвиненим творчим процесом.

У творчій діяльності дошкільного віку виявляються типові послідовні етапи її здійснення: накопичення уявлень про зміст запропонованої

вихователем або обраної самою дитиною теми майбутнього творчого втілення – виникнення на цій основі задуму – реалізація задуму.

За думкою В.Моляко, організація творчих процесів передбачає цілеспрямовані дії, що дозволяють актуалізувати наявні знання, що потрібні для розуміння нової задачі; спрямувати пошук проекту розв'язання; винайти «поточні технології» розв'язання; застосовувати ці технології в умовах нової задачі; оцінити досягнуте розв'язання» [5, с. 481].

Рівень творчої діяльності залежить від ступеня сформованості у дитини морально-естетичної позиції по відношенню до предметів і явищ навколишнього світу; відтворюючої (репродуктивної) і творчої уяви; комплексу спеціальних здібностей, знань, умінь і навичок.

У зв'язку з цим особливого значення набувають дослідження, пов'язані з розробкою змісту, форм та методів передачі дітям прийнятних для них норм реалістичного образотворчого мистецтва, навчання їх пізнанню і творчому відображенню дійсності з урахуванням особливостей розвитку їхньої психіки.

За ствердженням В.Котляра, успішність вирішення цих завдань сприяють як об'єктивні, так і суб'єктивні умови [6].

Об'єктивні умови полягають у створенні в групі дошкільного закладу творчої атмосфери, яка має свій вираз у доброзичливому ставленні однолітків і дорослих до творчих досягнень дитини; наявності кваліфікованої допомоги в опануванні нею основ творчої діяльності; наявна у розпорядженні дитини матеріальна база, яка дає можливість реалізувати творчий задум.

До суб'єктивних умов відносять духовну потребу дитини до творчої діяльності; морально-естетичну ціннісну орієнтацію дитини, яка виявляється у вибіркового її ставленні до предметів і явищ навколишньої дійсності; належний рівень готовності дитини до реалізації творчого задуму.

Зазначені факти свідчать про необхідність формування у дітей, з одного боку, психічних процесів і утворень, забезпечуючи логіку творчого пошуку, з іншого – постійне вдосконалення майстерності втілення художнього образу. Як відзначає Л. Виготський, тільки там, де достатня розвиненість тих та інших якостей, дитяча творчість може розвиватися правильно і дати дитині те, чого ми поправу від неї очікуємо [7].

Творча діяльність дітей дошкільного віку є важливим чинником їх гармонійного становлення та розвитку. Теорією і практикою активізації творчості дітей нині накопичений значний досвід, який є відправним у подальшій розробці цієї проблеми.

Список використаних джерел:

1. Комарова Т. С. Изобразительное творчество дошкольников в детском саду / Т. С. Комарова. – М., 1984. – 120 с.
2. Богуш А. М. Вектор наступності державних стандартів дошкільної і початкової освіти // А. М. Богуш. – Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 20–23.
3. Сухорукова Г. В. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі : підручник / Г. В. Сухорукова, О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур. – К. : Видавничий Дім “Слово”, 2010. – С. 129-130.

4. Мелик-Пашаев А. А., Новлянская А. А. Ступеньки к творчеству / Мелик-Пашаев А. А., Новлянская А. А. – М., 1987. – 143 с.

5. Моляко В. О. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності / Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002. Збірник наукових праць до 10-річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. Частина I. – Харків, ОВС, 2002. – С. 481-491.

6. Котляр В. П. Основи художнього виховання дітей : навч. посіб. / В. П. Котляр. – Донецьк : вид. Ноулідж, 2010. – 223 с.

7. Выготский Л. С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л. С. Выготский. – М. : Просвещение, 1967. – 186 с.